

runt. Willhelmus audita vociferatione ad invicem fortiter dimicantium, ascenso equo suo cum suis, dum subvenire vellet angustiatis, per fruteta et loca arida errore viarum retardatur; et sic sociis in magno positus periculo nequaquam succurrere valuit. Gozelinus vero intelligens casum et interitum suorum fortium, et ipse inter manus crudelium audacter involat, nullo tamen auxilio jam occisis sociis et attritis poterat prodesse. Referuntur autem supra ducentos Sarracenorum in eodem praelio occisi esse. Pedites vero Christianorum de sexaginta vix decem per devia et opaca loca elapsi sunt. Contigerunt hæc damna gravissima egregiorum militum ipso die Dominicæ Resurrectionis, quando omnes viri catholici solent quiescere a laboribus et cunctis seditionibus, vacare eleemosynis et orationibus. Existimo igitur quia hæc de causa dati sunt in manibus inimicorum, quod tam sanctissima die rapinis inhiant; et idcirco suorum auxilio per invia errantium destitutos fuisse.

CAP. XXXII. — *Rex Baldwinus secundus in ultionem inimicorum militiam congregavit, quem Idumæi pecunia placant.*

Tam lacrymabili strage fortissimis viris peremptis, crudelis rumor ad regem Baldwinum ab Jerusalem profectum, et Ptolemaide commorantem, transvolat de nece et infortunio nominatorum principum, quorum auxilio et consilio Ecclesia Jerusalem confortata, multum de die in diem proficiebat. Quo audito, et morte Godefridi dilectissimi militis agnita, concussum est cor illius dolore vehementi, et vultus ejus ab omni hilaritate decidit, ac universorum corda, qui his paschalibus feriis lætitia affluebant, in luctum et gemitum per omnes vicos et plateas civitatis Ptolemaidis commutata sunt. Nec mora, universis incolis civitatis Jerusalem convocatis in ultionem confratrum occisorum, et de universis locis Christianorum habitationis rex contraxit exercitum, et usque Bethanum sex millibus veniens, tentoria sua per campestria locari jussit. Nocte eadem cepit tædere exercitum Jerusalem et cæteros qui convenerant, vice et ultionis hujus, eo quod Damascenorum civitas nimium vicina et Turcorum armis munita erat. Interea dum sic hæsitarent, Idumæi, exterriti fama

adventus novi regis dissisque de ope Turcorum et illorum fidei levitate, decreverunt regi dare quatuor millia byzantium pro cæde suorum, ut sic ejus gratia et consensu deinceps secure et pacifice gregem suum custodiant, et nulla eis vis inferatur. Quod rex consilio suorum fieri concessit, videns populi sui proficisci nolentis constantiam. Accepta rex hac auri massa, Ptolemaidem rediit, pro anima Godefridi et pro animabus cæterorum occisorum eleemosynas fieri constituit et plurimas missarum celebrationes.

CAP. XXXIII. — *De septingentis Christianis peregrinis, qui post visitationem Domini sepulcri in Ierdeundo occisi sunt a nequissimis Sarracenis.*

Item ipso in anno secundo regis Baldewini secundi in Sabbato sancto ejusdem resurrectionis, qua Godefridus et predicti milites in crastino sunt ab Idumæis trucidati, quando jugis de cælo gratia Dei ad corroborandam fidem Dominicæ resurrectionis, in lampade olei in sepulcro Domini reposita, flammam in momento suscitavit ad incendendum hæc nocte paschalem cereum, quidam peregrini circiter septingenti qui, adorato Domino Jesu ante sepulcrum ipsius venerabile, et qui, viso miraculo ignis cælitus accensi, in gaudio et hilari corde a Jerusalem descenderant ut fluenta Jordani visitarent juxta ritum fidelium, ubi jam a montanis usque ad castellum Cuschet et de Burgewins processissent in solitudinis loco, ecce Sarraceni de Sur et Ascalone adsunt, armis fortissime peregrinos incurrentes et cum eis prælia conserentes. Peregrini sicut inermes, et multis diebus via aggravati, cibis pro nomine Jesus attenuati, cito superati in fugam versi sunt: quos impii carnifices insecuti, trecentos in ore gladii peremerunt, sexaginta captivos tenuerunt. His miseris et cædibus auditis in Jerusalem et circuitu ejus, rex et dominus patriarcha Germundus, cum omnibus viris, magnis afflicti sunt doloribus. Quare milites in ultionem fidelium interfectorum sine mora dirigunt. Sed frustra hi ad arma contendunt, vanaque insistunt. Nam Sarraceni post stragem hanc fugitivi facti sunt, et in montibus Sur et Ascalonis cum captivis Christianis, cum spoliis Christianorum immissi sunt.

ANNO DOMINI MCXXV

FRANCO ABBAS AFFLIGEMENSIS

NOTITIA

(FABRIC. Bibliotheca med. et inf. Lat., II, 499)

Franco, abbas secundus Affligemensis in Brabantia ab anno 1109 ad 1150, scripsit adhuc monachus adecessorem suum Fulgentium, abbatem Affligemensem, libros XII *De gratia seu beneficentia Dei*. Prodiere Antwerpæ 1555, Friburgi 1620, qui præmissa Fulgentii, qua eum rogat, epistola, leguntur in Bibliothecis

Patrum Coloniensi tomo XII, et Lugdunensi tomo XXI, pag. 295-327. Sub extremum libri XII, pag. 326, exstat carmen elegiacum, quod signavit Henricus Gandavensis, cap. 39, ac Trithemius cap. 367, et II, 404, illustr. Benedictin. cum Franconem *De statu futurae gloriae* metricè scripsisse perhibent, et Caveus præter rem putabat intercidisse: Leyserus versus libris de Gratia Dei subjectos ab illo scripto præter rem distinguit.

Exstat præterea Franconis hujus *epistola duplex* tomo XXI Bibliothecæ Patrum, pag. 327: *Quod monachus abjecto habitu non possit salvari*. Et pag. 328, *ad moniales ac sorores in Bigardis ad forestum, consolatoria*. Tractatum *De cursu vitæ spiritualis* per distinctiones XII sive tomos digestum, quem Oudinus tomo II, pag. 959, memorat, non puto diversum a libris XII *De gratia*. Sed apud eundem Oudinum laudantur etiam Franconis mss. lucubrationes duæ, una *De jejunio Quatuor Temporum*, et altera *De laudibus B. Mariæ Virginis*. [Ad quem potissimum hujus nominis scriptorem referendus sit liber *De institutione eucharistiæ* ignoro. Reperit illum P. Martene in cœnobio *de Agonia Christi* Canonicorum Regularium S. Augustini prope urbem Tungrensem cum hac inscriptione: *Franco humilis monachus De institutione eucharistiæ*. Vide *Itineris litterarii tom. II, pag. 198. MANSI.*

FRANCONIS

ABBATIS AFFLIGEMENSIS

DE GRATIA DEI

LIBRI XII.

(Bibl. Patr. Lugd. Sæc. XII, pars II, p. 293.)

EPISTOLA ABBATIS FULGENTII AD FRANCONEM MONACHUM.

FULGENTIUS Affligeniensis Ecclesiæ humilis minister et abbas dictus, charissimo fratri, et filio suo FRANCONI, cum salute, et paterna dilectione sanctæ et secundæ resurrectionis gaudia perenniter possidere.

Rogaveram te, amantissime frater et filii, et more tuo solito sponderas te obediturum, ut de Gratia Dei tractatum quantumcunque scriberes cæcitati meæ et aliorum mei similium profuturum, qui de gratia Dei balbutire solemus: cum, quid sit gratia Dei, sat ignoremus. Iterum ergo rogo te, et per obedientiam jubeo, ut, expansis velis sensus tui flatus Spiritus sancti, in nomine Domini scribere incipias, indubitanter sciens quia vires, quas imperitia tibi denegat, sacrosancta charitas et obedientia nunquam irremunerata subministrabunt. Incipies vero ab initio creationis Dei, usque ad ultimum diem, quando videbitur Deus Deorum in Sion, et erit omnia in omnibus, et usque ad tempus illud, quando

dicturus est electis suis: *Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab initio sæculi*, ejus regni nos participes facere dignetur, qui nos vocavit in gratiam et gloriam suam Dominus Jesus. Quando autem veneris ad sacramentum Dominicæ passionis ubi ait: *Accipite et comedite. Hoc est corpus meum*; precor ut immorari velis, attentius commendando illam miram erga nos ejus dilectionem, et ineffabile illud privilegium, et gratiam charitatis, ut sacrosancto suo corpore et sanguine nos dignaretur reficere, ejus corrigiam calceamenti eximie sanctitatis Baptista Joannes se fassus est indignum solvere. Spiritus ergo sanctus, qui completis diebus Pentecostes replevit corda discipulorum Christi, simili virtute et ardoris dulcedine repleat animam et cor tuum, ad eructandum verbum bonum acceptum Deo, et cœlesti remuneratione dignum, fratribusque, et omnibus sanctæ matris Ecclesiæ filiis gratum. Vale in Christo.

REGISTRUM FRANCONIS MONACHI AD ABBATEM FULGENTIUM.

FULGENTIO domino, et Patri venerando, et ex summi patris nomine et officio jure honorando, FRANCO ille suus tanto patre indignus filius, filialem eum debita obedientia charitatem.

Pater amabilis, cum ingratus Gratia Dei non inveniri desiderio laudabili desideratis, cui jure omnis

creatura tanquam Creatori suo sua quæque voce gratias agit, et ad inveniendam illam pretiosissimam margaritam, thesaurum divitiarum gratiæ Dei instar avidi negotiatoris sancta aviditate scrutamini, onus importabile infirmæ cervici nostræ imponitis: viribus nostris æqua nequaquam lance, quod salva